

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Повна назва навчальної дисципліни	Правові та практичні аспекти судово-медичної експертизи в системі охорони здоров'я України
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Навчально-науковий медичний інститут. Кафедра патологічної анатомії
Розробник(и)	Будко Ганна Юріївна
Рівень вищої освіти	Другий рівень вищої освіти, НРК – 7 рівень, QF-LLL – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл
Тривалість вивчення навчальної дисципліни	один семестр
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг становить 5 кред. ЄКТС, 150 год. Для денної форми навчання 50 год. становить контактна робота з викладачем (50 год. практичних занять), 100 год. становить самостійна робота.
Мова викладання	Українська

2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Статус дисципліни	Вибіркова навчальна дисципліна для освітньої програми "Медицина"
Передумови для вивчення дисципліни	"Крок-1", знання з наступних дисциплін: судова медицина, медичне право України; анатомії людини; гістології та цитології; фізіології та патофізіології; мікробіології; біохімії; фармакології; патоморфології.
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета навчальної дисципліни

Формування у майбутніх лікарів теоретичних знань і практичних навиків з: судово-медичної експертизи у питаннях встановлення прямих причинно-наслідкових зв'язків у разі дефектів надання медичної допомоги; юридичної регламентації професійної діяльності лікаря; видів правопорушень; юридичної відповідальності за вчинені правопорушення у сфері охорони здоров'я; застосування правових, управлінських механізмів, забезпечення конституційних прав громадян на охорону здоров'я.

4. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1 Організаційно-процесуальні основи проведення судово-медичної експертизи в Україні. Предмет і завдання судової медицини та судово-медичної експертизи.

Предмет і завдання судової медицини та судово-медичної експертизи. Судова медицина, її зміст та завдання. Значення судової медицини у системі вищої медичної освіти в Україні. Становлення судової медицини та судово-медичної експертизи в Україні. Етапи розвитку судової медицини, особливості сучасного етапу. Внесок визначних судових медиків.

Тема 2 Основні задачі судово-медичної експертизи у сфері охорони здоров'я України та у медичній діяльності. Права, обов'язки та види відповідальності судово-медичних експертів.

Судово-медична експертиза, її роль у роботі правоохоронних органів й охорони здоров'я України. Судово-медична експертиза як один із різновидів судових експертиз та доказів у судовому процесі. Нормативно-правові акти, що регламентують проведення судово-медичних експертиз.

Тема 3 Приводи та правила проведення судово-медичної експертизи живих осіб. Обо'язки і відповідальність лікаря у разі необхідності проведення експертизи живої особи.

Приводи та правила проведення судово-медичної експертизи живих осіб у разі визначення: тяжкості тілесних ушкоджень, стану алкогольного та наркотичного сп'яніння, статі, статевих станів і статевих злочинів. Обо'язки і відповідальність лікаря у разі необхідності проведення експертизи живої особи.

Тема 4 Особливості призначення та проведення комісійної судово-медичної експертизи.

Положення Наказу №6 МОЗ України з приводу проведення комісійної судово-медичної експертизи. Правила та умови проведення комісійної судово-медичної експертизи. Види відповідальності судового експерта у разі злісного ухиляння від виконання обов'язків експерта, за введення в оману суду та правоохоронних органів, за давання завідомо неправдивих висновків. Поняття «дефект надання медичної допомоги». Причини виникнення дефектів надання медичної допомоги. Поняття: «шкода здоров'ю пацієнта», «неминуча шкода», «імовірна шкода», «випадкова шкода». Етапи і алгоритм послідовних дій під час проведення комісійної судово-медичної експертизи.

Тема 5 Особливості судово-медичної експертизи раптової смерті від захворювань різних органів і систем органів.

Поняття про наглу смерть та фактори її ризику. Діагностика наглої смерті в разі захворювань серцево-судинної системи, органів дихання, травлення, сечостатевої та центральної нервової систем. Діагностика наглої смерті під час вагітності, пологів, від інфекційних захворювань. Раптова смерть у дитинстві: основні причини, діагностика. Синдром раптової дитячої смерті. Раптова смерть за особливих обставин: на тлі травми, під час лікувальних процедур, занять спортом. Визначення танатогенезу в разі поєднання різних форм захворювань і травми: установлення основної причини смерті, її діагностика. Документація, яку складають під час судово-медичної експертизи (дослідження) трупів. Принципи постановки судово-медичного діагнозу та формування експертних висновків. Лікарське свідоцтво про смерть.

Тема 6 Поняття, структура, правила оформлення та юридичне значення: клінічного діагнозу, заключного клінічного діагнозу, патологоанатомічного діагнозу, судово-медичного діагнозу та лікарського свідоцтва про смерть.

Поняття "діагноз". Основне захворювання (травма), ускладнення основного захворювання (травми), супутня патологія (супутні захворювання). Різниця між заключним і посмертним діагнозами. Правила складання клінічного та посмертного діагнозів. Вимоги, правила оформлення та юридичне значення лікарського свідоцтва по смерть.

Тема 7 Юридична регламентація сфери охорони здоров'я України.

Медичне правознавство у системі вищої медичної освіти України. Медичне правознавство, як навчальна дисципліна. Державне регулювання охорони здоров'я та медичної діяльності як функція держави. Юридична регламентація охорони здоров'я в Україні. Правове регулювання суспільних відносин в галузі охорони здоров'я. Становлення та розвиток правового забезпечення охорони здоров'я у незалежній Україні з 1991 року і до сьогодні.

Тема 8 Медичні правовідносини: поняття, ознаки, склад.

Правовідносини у сфері охорони здоров'я: поняття, ознаки склад. Класифікація медичних правовідносин. Фізичні та юридичні особи як суб'єкти правовідносин у сфері охорони здоров'я. Підстави виникнення та припинення медичних правовідносин.

Тема 9 Медичні правовідносини: об'єкти, суб'єкти, зміст.

Об'єкти медичних правовідносин. Суб'єкти медичних правовідносин: поняття та особливості. Зміст медичних правовідносин.

Тема 10 Морально-етичні принципи лікарської діяльності.

Поняття: «етика», «медична етика», «лікарська етика», «деонтологія», «медична деонтологія». Клятва Гіппократа, як Кодекс моральних норм поведінки лікаря. Суть Клятви лікаря України. Правові основи біоетики: медична етика й деонтологія у медичній практиці. Біоетичне право як наука. Біоетичні права й свободи людини. Морально-етичні принципи роботи лікаря. Сутність положень Клятви лікаря України.

Тема 11 Медична допомога та медична послуга.

Поняття «медична допомога» її види. Правова природа медичної послуги. Поняття «медичне обслуговування». Платні та безоплатні медичні послуги. Правове регулювання надання стоматологічних послуг. Зобов'язання надання медичної допомоги. Загальнодоступність медичної допомоги. Правове забезпечення вакцинації населення. Народна медицина.

Тема 12 Правовий статус суб'єктів медичних правовідносин.

Правові статуси: медичного працівника, студента вищого медичного навчального закладу, лікаря-інтерна, лікаря-спеціаліста, лікаря стоматолога. Правове регулювання трудової діяльності медичних працівників.

Тема 13 Загальна структура та класифікація прав людини у сфері охорони здоров'я.

Поняття «пацієнт», «клієнт». Особисті немайнові права у галузі охорони здоров'я, що забезпечують існування фізичної особи. Поняття «правовий статус». Види правових статусів у сфері охорони здоров'я. Отримання медичної допомоги у контексті реалізації права на життя. Право людини на здоров'я та охорону здоров'я.

Тема 14 Права пацієнта. Правові положення щодо штучного переривання вагітності. Евтаназія: правовий та моральний аспект. Право людини на здоров'я та охорону здоров'я; право людини на особисту недоторканість, свободу та гідність; право на інформовану згоду щодо медичного втручання; право на медичну допомогу. Правове оформлення медичного втручання та використання складних методів діагностики, лікування.
Тема 15 Лікарська таємниця. Медична інформація. Право людини на інформацію щодо стану свого здоров'я; право на тайну щодо стану свого здоров'я. Лікарська таємниця. Медична таємниця. Медична інформація. Суб'єкти збереження та об'єкт лікарської таємниці. Правомірність розголошення лікарської таємниці.
Тема 16 Професійні права та обов'язки лікарів. Положення закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я». Клятва лікаря України. Клятва Гіппократа. Професійні права та обов'язки лікарів. Види відповідальності лікарів за вчинені правопорушення у медичній діяльності. Методи правового захисту лікарів.
Тема 17 Правове регулювання медичних експертиз. Судово-медична експертиза. Медична експертиза та контроль якості надання медичної допомоги. Оцінювання повсякденного функціонування особи (скорочено ЕКОПФО - експертні команди з оцінювання повсякденного функціонування особи), колишнє МСЕК. Військово-лікарська експертиза. Судово-психіатрична експертиза.
Тема 18 Функції лікаря в проведенні слідчих дій та під час участі у комісійних судово-медичних експертизах. Поняття «місце події», «огляд місця події», «огляд трупа на місці події». Основні функції спеціаліста у судовій медицині на місці події. Етапи огляду місця події та трупа на місці виявлення. Правила вилучення, пакування та направлення речових доказів до лабораторії. Правила проведення комісійних судово-медичних експертиз у разі дефектів надання медичної допомоги та участь лікарів у таких експертизах. Роль судово-медичної експертизи у визначенні прямого причинно-наслідкового зв'язку у разі дефектів медичної допомоги.
Тема 19 Ятрогенія та ятрогенна патологія. Поняття та основні причини виникнення ятрогеній. Профілактика Ятрогеній. Класифікація ятрогеній. Місце ятрогеній та ятрогенної патології в МКХ-10.
Тема 20 Медико-правове значення ятрогенії. Правова кваліфікація Ятрогенії. Класифікація ятрогеній та місце ятрогенної патології у структурі несприятливих результатів медичних втручань. Особливості проведення експертизи дефектів надання медичної допомоги.
Тема 21 Дефекти надання медичної допомоги. Дефекти надання медичної допомоги. Класифікація дефектів надання медичної допомоги. Юридична оцінка несприятливих результатів надання медичної допомоги. Дефекти різних періодів лікування. Особливості дефектів профілактики, діагностики, лікування та реабілітації. Лікарська помилка. Нещасний випадок.

Тема 22 Юридична відповідальність у сфері охорони здоров'я. Адміністративні проступки. Дисциплінарні проступки. Цивільно-майнові проступки. Адміністративна відповідальність. Дисциплінарна відповідальність. Цивільно-майнова відповідальність.
Тема 23 Кримінальна відповідальність за професійні злочини вчинені медичними працівниками. Професійні злочини у медичній діяльності. Види професійних правопорушень у медичній сфері. Об'єкт і суб'єкт злочину. Специфічні ознаки кримінальної відповідальності. Ненадання допомоги хворому медичним працівником. Неналежне виконання професійних обов'язків медичним або фармацевтичним працівником. Порушення прав пацієнта.
Тема 24 Посадові злочини у сфері охорони здоров'я. Поняття «посадовий злочин», «службова особа». Види службових злочинів. Зловживання владою чи службовим становищем. Перевищення влади або службових повноважень. Службове підроблення. Службова недбалість. Одержання хабара. Одержання незаконної винагороди.
Тема 25 Диференційний модульний контроль. I-й етап: контрольне комп'ютерне тестування. II-й етап: письмова відповідь на два теоретичні питання модуля.

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

РН1	Знати правила залучення фахівця з судової медицини та судово-медичного експерта до слідчих та інших дій.
РН2	Кваліфіковано надавати допомогу представникам правоохоронних органів у проведенні огляду: місця події, трупа на місці події, виявлення та вилучення речових доказів біологічного походження як фахівця в судовій медицині.
РН3	Правильно застосувати на практиці знання законів і нормативно-правових актів у медичній сфері. Самостійно працювати із законодавством України та міжнародними стандартами у сфері охорони здоров'я.
РН4	Надавати компетентну допомогу представникам правоохоронних органів із приводу кваліфікації травм і тяжкості тілесних ушкоджень.
РН5	Правильно застосовувати у практичній діяльності принципи лікарської етики та деонтології. Вільно володіти та оперувати знаннями з прав людини у медичній сфері.
РН6	Знати приводи та методологію проведення комісійної судово-медичної експертизи. Приймати участь у роботі комісійних судово-медичних експертиз у разі дефектів надання медичної допомоги.
РН7	Правильно кваліфікувати наслідки професійної діяльності медичних працівників.
РН8	Диференціювати: лікарську помилку, нещасний випадок, професійний та посадовий злочини.

РН9	Правильно застосувати знання нормативно-правових актів, що передбачають адміністративну, дисциплінарну, кримінальну відповідальність медичних працівників за професійні та посадові правопорушення та злочини.
-----	--

8. Види навчальних занять

Тема 1. Організаційно-процесуальні основи проведення судово-медичної експертизи в Україні. Предмет і завдання судової медицини та судово-медичної експертизи.	
Пр1 "Організаційно-процесуальні основи проведення судово-медичної експертизи в Україні. Предмет і завдання судової медицини та судово-медичної експертизи." (денна) Предмет і завдання судової медицини та судово-медичної експертизи. Судова медицина, її зміст та завдання. Значення судової медицини у системі вищої медичної освіти в Україні. Становлення судової медицини та судово-медичної експертизи в Україні. Етапи розвитку судової медицини, особливості сучасного етапу. Внесок визначних судових медиків. Вивчення теми 1 передбачає: роботу з теоретичним матеріалом у вигляді презентації, нормативних документів під керівництвом викладача та усного опитування в навчальній аудиторії кафедри патологічної анатомії (вул.Миру, 25); роботу з тестами на платформі MIX learning СумДУ та за допомогою програми Assisten2 в комп'ютерному класі кафедри патологічної анатомії (вул.Миру, 25). Самостійна підготовка студента до практичного заняття передбачає: використання методичних матеріалів викладених на навчальній платформі MIX learning СумДУ, основної та допоміжної літератури, інтернет ресурсів.	
Тема 2. Основні задачі судово-медичної експертизи у сфері охорони здоров'я України та у медичній діяльності. Права, обов'язки та види відповідальності судово-медичних експертів.	
Пр2 "Основні задачі судово-медичної експертизи у сфері охорони здоров'я України та у медичній діяльності. Права, обов'язки та види відповідальності судово-медичних експертів." (денна) Судово-медична експертиза, її роль у роботі правоохоронних органів й охорони здоров'я України. Судово-медична експертиза як один із різновидів судових експертиз та доказів у судовому процесі. Нормативно-правові акти, що регламентують проведення судово-медичних експертиз. Вивчення теми 2 передбачає: роботу з теоретичним матеріалом у вигляді презентації, нормативних документів під керівництвом викладача та усного опитування в навчальній аудиторії кафедри патологічної анатомії (вул.Миру, 25); роботу з тестами на платформі MIX learning СумДУ та за допомогою програми Assisten2 в комп'ютерному класі кафедри патологічної анатомії (вул.Миру, 25). Самостійна підготовка студента до практичного заняття передбачає: використання методичних матеріалів викладених на навчальній платформі MIX learning СумДУ, основної та допоміжної літератури, інтернет ресурсів.	
Тема 3. Приводи та правила проведення судово-медичної експертизи живих осіб. Обо'язки і відповідальність лікаря у разі необхідності проведення експертизи живої особи.	

Пр3 "Приводи та правила проведення судово-медичної експертизи живих осіб. Обо'язки і відповідальність лікаря у разі необхідності проведення експертизи живої особи." (денна)

Судово-медична експертиза потерпілих, звинувачуваних та інших осіб: приводи, особливості організації та проведення дослідження. Види тілесних ушкоджень, давність нанесення, ступень тяжкості. Юридична класифікація тілесних ушкоджень за їх тяжкістю відповідно до Карного Кодексу України. Критерії тяжкості тілесних ушкоджень відповідно до діючих «Правил судово-медичного визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень». Вивчення теми 3 передбачає: роботу з викладачем із використанням відео-, фото матеріалів і презентації; усне опитування; розв'язання ситуаційних завдань і практичних кейсів у навчальній аудиторії кафедри патологічної анатомії (вул.Миру, 25); роботу з тестами на платформі MIX learning СумДУ та за допомогою програми Assisten2 в комп'ютерному класі кафедри патологічної анатомії (вул.Миру, 25). Самостійна підготовка студента до практичного заняття передбачає: використання методичних матеріалів викладених на навчальній платформі MIX learning СумДУ, основної та допоміжної літератури, інтернет ресурсів.

Тема 4. Особливості призначення та проведення комісійної судово-медичної експертизи.

Пр4 "Особливості призначення та проведення комісійної судово-медичної експертизи." (денна)

Положення Наказу №6 МОЗ України з приводу проведення комісійної судово-медичної експертизи. Правила та умови проведення комісійної судово-медичної експертизи. Види відповідальності судового експерта у разі злісного ухиляння від виконання обов'язків експерта, за введення в оману суду та правоохоронних органів, за давання завідомо неправдивих висновків. Поняття «дефект надання медичної допомоги». Причини виникнення дефектів надання медичної допомоги. Поняття: «шкода здоров'ю пацієнта», «неминуча шкода», «імовірна шкода», «випадкова шкода». Етапи і алгоритм послідовних дій під час проведення комісійної судово-медичної експертизи. Вивчення теми 4 передбачає: роботу з теоретичним матеріалом у вигляді презентації, нормативних документів під керівництвом викладача; усного опитування; роботу з практичними кейсами та у команді в навчальній аудиторії кафедри патологічної анатомії (вул.Миру, 25); роботу з тестами на платформі MIX learning СумДУ та за допомогою програми Assisten2 в комп'ютерному класі кафедри патологічної анатомії (вул.Миру, 25). Самостійна підготовка студента до практичного заняття передбачає: використання методичних матеріалів викладених на навчальній платформі MIX learning СумДУ, основної та допоміжної літератури, інтернет ресурсів.

Тема 5. Особливості судово-медичної експертизи раптової смерті від захворювань різних органів і систем органів.

Пр5 "Особливості судово-медичної експертизи раптової смерті від захворювань різних органів і систем органів." (денна)

Поняття про наглу смерть, фактори ризику. Діагностика наглої смерті від захворювань: серцево-судинної системи, органів дихання, травлення, центральної нервової, сечостатевої систем, інфекційних захворювань, під час вагітності та пологів. Раптова смерть у дитячому віці. Раптова смерть за особливих обставин: на тлі травми, під час лікувальних процедур, занять спортом. Принципи побудови судово-медичного діагнозу, лікарського свідоцтва про смерть та експертних висновків. Вивчення теми 5 передбачає: демонстрацію методики розтину померлого у секційній залі патологоанатомічного відділення обласної лікарні (вул. Привокзальна, 31, морг Сумської обласної лікарні) у реальному часі, складання протоколу розтину та стислих висновків. За відсутності трупа передбачена робота з викладачем із використанням відео-, фото матеріалів і презентації; усне опитування; розв'язання ситуативних задач у навчальній аудиторії кафедри патологічної анатомії (вул. Миру, 25); роботу з тестами на платформі MIX learning СумДУ та за допомогою програми Assisten2 в комп'ютерному класі кафедри патологічної анатомії (вул. Миру, 25). Самостійна підготовка студента до практичного заняття передбачає: використання методичних матеріалів викладених на навчальній платформі MIX learning СумДУ, основної та допоміжної літератури, інтернет ресурсів.

Тема 6. Поняття, структура, правила оформлення та юридичне значення: клінічного діагнозу, заключного клінічного діагнозу, патологоанатомічного діагнозу, судово-медичного діагнозу та лікарського свідоцтва про смерть.

Пр6 "Поняття, структура, правила оформлення та юридичне значення: клінічного діагнозу, заключного клінічного діагнозу, патологоанатомічного діагнозу, судово-медичного діагнозу та лікарського свідоцтва про смерть." (денна)

Поняття "діагноз". Основне захворювання (травма), ускладнення основного захворювання (травми), супутня патологія (супутні захворювання). Різниця між заключним і посмертним діагнозами. Правила складання клінічного та посмертного діагнозів. Вимоги, правила оформлення та юридичне значення лікарського свідоцтва по смерть. Вивчення теми 6 передбачає: демонстрацію методики розтину померлого у секційній залі патологоанатомічного відділення обласної лікарні (вул. Привокзальна, 31, морг Сумської обласної лікарні) у реальному часі, складання протоколу розтину, судово-медичного діагнозу, лікарського свідоцтва про смерть і стислих висновків. За відсутності трупа передбачена робота з викладачем із використанням відео-, фото матеріалів і презентації; усне опитування; розв'язання ситуативних задач у навчальній аудиторії кафедри патологічної анатомії (вул. Миру, 25); роботу з тестами на платформі MIX learning СумДУ та за допомогою програми Assisten2 в комп'ютерному класі кафедри патологічної анатомії (вул. Миру, 25). Самостійна підготовка студента до практичного заняття передбачає: використання методичних матеріалів викладених на навчальній платформі MIX learning СумДУ, основної та допоміжної літератури, інтернет ресурсів.

Тема 7. Юридична регламентація сфери охорони здоров'я України.

Пр7 "Юридична регламентація сфери охорони здоров'я України." (денна)

Медичне правознавство у системі вищої медичної освіти України. Медичне правознавство, як навчальна дисципліна. Державне регулювання охорони здоров'я та медичної діяльності як функція держави. Юридична регламентація охорони здоров'я в Україні. Правове регулювання суспільних відносин в галузі охорони здоров'я. Становлення та розвиток правового забезпечення охорони здоров'я у незалежній Україні з 1991 року і до сьогодні. Вивчення теми 7 передбачає: роботу з теоретичним матеріалом у вигляді презентації, нормативних документів під керівництвом викладача та усного опитування в навчальній аудиторії кафедри патологічної анатомії (вул.Миру, 25); роботу з тестами на платформі MIX learning СумДУ та за допомогою програми Assisten2 в комп'ютерному класі кафедри патологічної анатомії (вул.Миру, 25). Самостійна підготовка студента до практичного заняття передбачає: використання методичних матеріалів викладених на навчальній платформі MIX learning СумДУ, основної та допоміжної літератури, інтернет ресурсів.

Тема 8. Медичні правовідносини: поняття, ознаки, склад.

Пр8 "Медичні правовідносини: поняття, ознаки, склад." (денна)

Правовідносини у сфері охорони здоров'я: поняття, ознаки склад. Класифікація медичних правовідносин. Фізичні та юридичні особи як суб'єкти правовідносин у сфері охорони здоров'я. Підстави виникнення та припинення медичних правовідносин. Вивчення теми 8 передбачає: роботу з викладачем із використанням відео-, фото матеріалів і презентації; усне опитування у навчальній аудиторії кафедри патологічної анатомії (вул.Миру, 25); роботу з тестами на платформі MIX learning СумДУ та за допомогою програми Assisten2 в комп'ютерному класі кафедри патологічної анатомії (вул.Миру, 25). Самостійна підготовка студента до практичного заняття передбачає: використання методичних матеріалів викладених на навчальній платформі MIX learning СумДУ, основної та допоміжної літератури, інтернет ресурсів.

Тема 9. Медичні правовідносини: об'єкти, суб'єкти, зміст.

Пр9 "Медичні правовідносини: поняття, ознаки, склад." (денна)

Об'єкти медичних правовідносин. Суб'єкти медичних правовідносин: поняття та особливості. Зміст медичних правовідносин. Вивчення теми 9 передбачає: роботу з викладачем із використанням відео-, фото матеріалів і презентації; усне опитування; роботу з творчими завданнями у навчальній аудиторії кафедри патологічної анатомії (вул.Миру, 25); роботу з тестами на платформі MIX learning СумДУ та за допомогою програми Assisten2 в комп'ютерному класі кафедри патологічної анатомії (вул.Миру, 25). Самостійна підготовка студента до практичного заняття передбачає: використання методичних матеріалів викладених на навчальній платформі MIX learning СумДУ, основної та допоміжної літератури, інтернет ресурсів.

Тема 10. Морально-етичні принципи лікарської діяльності.

Пр10 "Морально-етичні принципи лікарської діяльності." (денна)

Поняття: «етика», «медична етика», «лікарська етика», «деонтологія», «медична деонтологія». Клятва Гіппократа, як Кодекс моральних норм поведінки лікаря. Суть Клятви лікаря України. Правові основи біоетики: медична етика та деонтологія у медичній практиці. Біоетичне право як наука. Біоетичні права та свободи людини. Морально-етичні принципи роботи лікаря. Сутність положень Клятви лікаря України. Вивчення теми 10 передбачає: роботу з викладачем із використанням презентації, медичних документів; усне опитування; розв'язання ситуаційних завдань і практичних кейсів у навчальній аудиторії кафедри патологічної анатомії (вул.Миру, 25); роботу з тестами на платформі MIX learning СумДУ та за допомогою програми Assisten2 в комп'ютерному класі кафедри патологічної анатомії (вул.Миру, 25). Самостійна підготовка студента до практичного заняття передбачає: використання методичних матеріалів викладених на навчальній платформі MIX learning СумДУ, основної та допоміжної літератури, інтернет ресурсів.

Тема 11. Медична допомога та медична послуга.

Пр11 "Медична допомога та медична послуга." (денна)

Поняття «медична допомога» її види. Правова природа медичної послуги. Поняття «медичне обслуговування». Платні та безоплатні медичні послуги. Правове регулювання надання стоматологічних послуг. Зобов'язання надання медичної допомоги. Загальнодоступність медичної допомоги. Правове забезпечення вакцинації населення. Народна медицина. Вивчення теми 11 передбачає: роботу з викладачем із використанням презентації та медичних документів; усне опитування у навчальній аудиторії кафедри патологічної анатомії (вул.Миру, 25); роботу з тестами на платформі MIX learning СумДУ та за допомогою програми Assisten2 в комп'ютерному класі кафедри патологічної анатомії (вул.Миру, 25). Самостійна підготовка студента до практичного заняття передбачає: використання методичних матеріалів викладених на навчальній платформі MIX learning СумДУ, основної та допоміжної літератури, інтернет ресурсів.

Тема 12. Правовий статус суб'єктів медичних правовідносин.

Пр12 "Правовий статус суб'єктів медичних правовідносин." (денна)

Правові статуси: медичного працівника, студента вищого медичного навчального закладу, лікаря-інтерна, лікаря-спеціаліста, лікаря стоматолога. Правове регулювання трудової діяльності медичних працівників. Вивчення теми 12 передбачає: роботу з викладачем із використанням презентації; усне опитування; розв'язання ситуаційних завдань і взаємооцінювання у навчальній аудиторії кафедри патологічної анатомії (вул.Миру, 25); роботу з тестами на платформі MIX learning СумДУ та за допомогою програми Assisten2 в комп'ютерному класі кафедри патологічної анатомії (вул.Миру, 25). Самостійна підготовка студента до практичного заняття передбачає: використання методичних матеріалів викладених на навчальній платформі MIX learning СумДУ, основної та допоміжної літератури, інтернет ресурсів.

Тема 13. Загальна структура та класифікація прав людини у сфері охорони здоров'я.

Пр13 "Загальна структура та класифікація прав людини у сфері охорони здоров'я." (денна)

Поняття «пацієнт», «клієнт». Особисті немайнові права у галузі охорони здоров'я, що забезпечують існування фізичної особи. Поняття «правовий статус». Види правових статусів у сфері охорони здоров'я. Отримання медичної допомоги у контексті реалізації права на життя. Право людини на здоров'я та охорону здоров'я. Вивчення теми 13 передбачає: роботу з викладачем із використанням презентації та медичної документації; усне опитування; роботу з творчими завданнями у навчальній аудиторії кафедри патологічної анатомії (вул.Миру, 25); роботу з тестами на платформі MIX learning СумДУ та за допомогою програми Assisten2 в комп'ютерному класі кафедри патологічної анатомії (вул.Миру, 25). Самостійна підготовка студента до практичного заняття передбачає: використання методичних матеріалів викладених на навчальній платформі MIX learning СумДУ, основної та допоміжної літератури, інтернет ресурсів.

Тема 14. Права пацієнта.

Пр14 "Права пацієнта." (денна)

Правові положення щодо штучного переривання вагітності. Евтаназія: правовий та моральний аспект. Право людини на здоров'я та охорону здоров'я; право людини на особисту недоторканість, свободу та гідність; право на інформовану згоду щодо медичного втручання; право на медичну допомогу. Правове оформлення медичного втручання та використання складних методів діагностики, лікування. Вивчення теми 14 передбачає: роботу з викладачем із використанням відео-, фото матеріалів і презентації; усне опитування у навчальній аудиторії кафедри патологічної анатомії (вул.Миру, 25); командну роботу з практичними кейсами; тестування на платформі MIX learning СумДУ та за допомогою програми Assisten2 в комп'ютерному класі кафедри патологічної анатомії (вул.Миру, 25). Самостійна підготовка студента до практичного заняття передбачає: використання методичних матеріалів викладених на навчальній платформі MIX learning СумДУ, основної та допоміжної літератури, інтернет ресурсів.

Тема 15. Лікарська таємниця. Медична інформація.

Пр15 "Лікарська таємниця. Медична інформація." (денна)

Право людини на інформацію щодо стану свого здоров'я; право на тайну щодо стану свого здоров'я. Лікарська таємниця. Медична таємниця. Медична інформація. Суб'єкти збереження та об'єкт лікарської таємниці. Правомірність розголошення лікарської таємниці. Вивчення теми 15 передбачає: роботу з викладачем із використанням відео-, фото матеріалів і презентації; усне опитування у навчальній аудиторії кафедри патологічної анатомії (вул.Миру, 25); командну роботу з практичними кейсами; тестування на платформі MIX learning СумДУ та за допомогою програми Assisten2 в комп'ютерному класі кафедри патологічної анатомії (вул.Миру, 25). Самостійна підготовка студента до практичного заняття передбачає: використання методичних матеріалів викладених на навчальній платформі MIX learning СумДУ, основної та допоміжної літератури, інтернет ресурсів.

Тема 16. Професійні права та обов'язки лікарів.

Пр16 "Професійні права та обов'язки лікарів." (денна)

Положення закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я». Клятва лікаря України. Клятва Гіппократа. Професійні права та обов'язки лікарів. Види відповідальності лікарів за вчинені правопорушення у медичній діяльності. Методи правового захисту лікарів. Вивчення теми 16 передбачає: роботу з викладачем із використанням відео-, фото матеріалів і презентації; усне опитування у навчальній аудиторії кафедри патологічної анатомії (вул.Миру, 25); командну роботу з практичними кейсами; тестування на платформі MIX learning СумДУ та за допомогою програми Assisten2 в комп'ютерному класі кафедри патологічної анатомії (вул.Миру, 25). Самостійна підготовка студента до практичного заняття передбачає: використання методичних матеріалів викладених на навчальній платформі MIX learning СумДУ, основної та допоміжної літератури, інтернет ресурсів.

Тема 17. Правове регулювання медичних експертиз.

Пр17 "Правове регулювання медичних експертиз." (денна)

Судово-медична експертиза. Медична експертиза та контроль якості надання медичної допомоги. Оцінювання повсякденного функціонування особи (скорочено ЕКОПФО - експертні команди з оцінювання повсякденного функціонування особи), колишнє МСЕК. Військово-лікарська експертиза. Судово-психіатрична експертиза. Вивчення теми 17 передбачає: роботу з теоретичним матеріалом у вигляді презентації, нормативних документів під керівництвом викладача; усного опитування у навчальній аудиторії кафедри патологічної анатомії (вул.Миру, 25); роботу з тестами на платформі MIX learning СумДУ та за допомогою програми Assisten2 в комп'ютерному класі кафедри патологічної анатомії (вул.Миру, 25). Самостійна підготовка студента до практичного заняття передбачає: використання методичних матеріалів викладених на навчальній платформі MIX learning СумДУ, основної та допоміжної літератури, інтернет ресурсів.

Тема 18. Функції лікаря в проведенні слідчих дій та під час участі у комісійних судово-медичних експертизах.

Пр18 "Функції лікаря в проведенні слідчих дій та під час участі у комісійних судово-медичних експертизах." (денна)

Поняття «місце події», «огляд місця події», «огляд трупа на місці події». Основні функції спеціаліста у судовій медицині на місці події. Етапи огляду місця події та трупа на місці виявлення. Правила вилучення, пакування та направлення речових доказів до лабораторії. Правила проведення комісійних судово-медичних експертиз у разі дефектів надання медичної допомоги та участь лікарів у таких експертизах. Роль судово-медичної експертизи у визначенні прямого причинно-наслідкового зв'язку у разі дефектів медичної допомоги. Вивчення теми 18 передбачає: роботу з теоретичним матеріалом у вигляді презентації, нормативних документів під керівництвом викладача; усного опитування; розв'язання ситуаційних завдань у навчальній аудиторії кафедри патологічної анатомії (вул.Миру, 25); роботу з тестами на платформі MIX learning СумДУ та за допомогою програми Assisten2 в комп'ютерному класі кафедри патологічної анатомії (вул.Миру, 25). Самостійна підготовка студента до практичного заняття передбачає: використання методичних матеріалів викладених на навчальній платформі MIX learning СумДУ, основної та допоміжної літератури, інтернет ресурсів.

Тема 19. Ятрогенія та ятрогенна патологія.

Пр19 "Ятрогенія та ятрогенна патологія." (денна)

Поняття та основні причини виникнення ятрогеній. Профілактика Ятрогеній. Класифікація ятрогеній. Місце ятрогеній та ятрогенної патології в МКХ-10. Вивчення теми 19 передбачає: роботу з теоретичним матеріалом у вигляді презентації, нормативних документів під керівництвом викладача; усного опитування; виконання творчих завдань у навчальній аудиторії кафедри патологічної анатомії (вул.Миру, 25); роботу з тестами на платформі MIX learning СумДУ та за допомогою програми Assisten2 в комп'ютерному класі кафедри патологічної анатомії (вул.Миру, 25). Самостійна підготовка студента до практичного заняття передбачає: використання методичних матеріалів викладених на навчальній платформі MIX learning СумДУ, основної та допоміжної літератури, інтернет ресурсів.

Тема 20. Медико-правове значення ятрогенії.

Пр20 "Медико-правове значення ятрогенії." (денна)

Правова кваліфікація Ятрогенії. Класифікація ятрогеній та місце ятрогенної патології у структурі несприятливих результатів медичних втручань. Особливості проведення експертизи дефектів надання медичної допомоги. Вивчення теми 20 передбачає: роботу з теоретичним матеріалом у вигляді презентації, нормативних документів під керівництвом викладача; усного опитування; виконання творчих завдань у навчальній аудиторії кафедри патологічної анатомії (вул.Миру, 25); роботу з тестами на платформі MIX learning СумДУ та за допомогою програми Assisten2 в комп'ютерному класі кафедри патологічної анатомії (вул.Миру, 25). Самостійна підготовка студента до практичного заняття передбачає: використання методичних матеріалів викладених на навчальній платформі MIX learning СумДУ, основної та допоміжної літератури, інтернет ресурсів.

Тема 21. Дефекти надання медичної допомоги.

Пр21 "Дефекти надання медичної допомоги." (денна)

Дефекти надання медичної допомоги. Класифікація дефектів надання медичної допомоги. Юридична оцінка несприятливих результатів надання медичної допомоги. Дефекти різних періодів лікування. Особливості дефектів профілактики, діагностики, лікування та реабілітації. Лікарська помилка. Нещасний випадок. Вивчення теми 21 передбачає: роботу з теоретичним матеріалом у вигляді презентації, нормативних документів під керівництвом викладача; усного опитування; розв'язання ситуаційних завдань і практичних кейсів у навчальній аудиторії кафедри патологічної анатомії (вул.Миру, 25); роботу з тестами на платформі MIX learning СумДУ та за допомогою програми Assisten2 в комп'ютерному класі кафедри патологічної анатомії (вул.Миру, 25). Самостійна підготовка студента до практичного заняття передбачає: використання методичних матеріалів викладених на навчальній платформі MIX learning СумДУ, основної та допоміжної літератури, інтернет ресурсів.

Тема 22. Юридична відповідальність у сфері охорони здоров'я.

Пр22 "Юридична відповідальність у сфері охорони здоров'я." (денна)

Адміністративні проступки. Дисциплінарні проступки. Цивільно-майнові проступки. Адміністративна відповідальність. Дисциплінарна відповідальність. Цивільно-майнова відповідальність. Вивчення теми 22 передбачає: роботу з теоретичним матеріалом у вигляді презентації, нормативних документів під керівництвом викладача; усного опитування; розв'язання ситуаційних завдань і практичних кейсів у навчальній аудиторії кафедри патологічної анатомії (вул.Миру, 25); роботу з тестами на платформі MIX learning СумДУ та за допомогою програми Assisten2 в комп'ютерному класі кафедри патологічної анатомії (вул.Миру, 25). Самостійна підготовка студента до практичного заняття передбачає: використання методичних матеріалів викладених на навчальній платформі MIX learning СумДУ, основної та допоміжної літератури, інтернет ресурсів.

Тема 23. Кримінальна відповідальність за професійні злочини вчинені медичними працівниками.

Пр23 "Кримінальна відповідальність за професійні злочини вчинені медичними працівниками." (денна)

Професійні злочини у медичній діяльності. Види професійних правопорушень у медичній сфері. Об'єкт і суб'єкт злочину. Специфічні ознаки кримінальної відповідальності. Ненадання допомоги хворому медичним працівником. Неналежне виконання професійних обов'язків медичним або фармацевтичним працівником. Порушення прав пацієнта. Вивчення теми 23 передбачає: роботу з теоретичним матеріалом у вигляді презентації, нормативних документів під керівництвом викладача; усного опитування; розв'язання ситуаційних завдань і практичних кейсів у навчальній аудиторії кафедри патологічної анатомії (вул.Миру, 25); роботу з тестами на платформі MIX learning СумДУ та за допомогою програми Assisten2 в комп'ютерному класі кафедри патологічної анатомії (вул.Миру, 25). Самостійна підготовка студента до практичного заняття передбачає: використання методичних матеріалів викладених на навчальній платформі MIX learning СумДУ, основної та допоміжної літератури, інтернет ресурсів.

Тема 24. Посадові злочини у сфері охорони здоров'я.

Пр24 "Посадові злочини у сфері охорони здоров'я." (денна)

Поняття «посадовий злочин», «службова особа». Види службових злочинів. Зловживання владою чи службовим становищем. Перевищення влади або службових повноважень. Службове підроблення. Службова недбалість. Одержання хабара. Одержання незаконної винагороди. Вивчення теми 24 передбачає: роботу з теоретичним матеріалом у вигляді презентації, нормативних документів під керівництвом викладача; усного опитування в навчальній аудиторії кафедри патологічної анатомії (вул.Миру, 25). Самостійна підготовка студента до практичного заняття передбачає: використання методичних матеріалів викладених на навчальній платформі MIX learning СумДУ, основної та допоміжної літератури, інтернет ресурсів.

Тема 25. Диференційний модульний контроль.

Пр25 "Диференційний модульний контроль." (денна)

I-й етап: контрольне тестування на платформі MIX learning СумДУ або за допомогою програми Assisten2 в комп'ютерному класі кафедри патологічної анатомії (вул.Миру, 25).
II-й етап: письмова відповідь на два теоретичні питання модуля. Робота проводиться в навчальних аудиторіях кафедри патологічної анатомії (вул.Миру, 25) під контролем викладача або синхронно з використанням Zoom конференції. Самостійна робота студента (підготовка до модуля) передбачає: опрацювання основної та допоміжної літератури, стисле конспектування, робота з матеріалами викладеними на MIX платформі СумДУ, консультування з викладачем за допомогою: електронної пошти, MIX платформи, Viber, Telegram, Zoom або очно в навчальній аудиторії.

9. Стратегія викладання та навчання

9.1 Методи викладання та навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

МН1	Електронне навчання
МН2	Практикоорієнтоване навчання
МН3	Кейс-орієнтоване навчання
МН4	Командно-орієнтоване навчання (TBL)
МН5	Самостійне навчання

Презентація матеріалу на платформі MIX learning СумДУ надає знання щодо основних положень у сфері судової медицини і медичного права з різних наукових точок зору. Тестування, творчі завдання з самоперевіркою, консультації з викладачем за допомогою електронної пошти, MIX платформи, Viber, Telegram, Zoom є основою для самостійного навчання здобувачів вищої освіти (РН1–РН9). Заняття включають: усне опитування матеріалу, розбір кейсів, ситуаційних завдань, що надає можливість застосовувати теорію на практичних прикладах (РН1–РН9). Практико-орієнтоване навчання: участь студентів у розтинних померлих в реальному часі, участь в оглядах умовного місця події, застосування положень щодо захисту та охорони прав пацієнтів і лікарів, застосування правових позицій судово-медичної експертизи у сфері судових доказів у захисті основних прав і свобод суб'єктів медичного права (РН6–РН8). Командно-орієнтоване навчання, рольові ігри, навчальні дискусії розвивають здатність до відповідальності (РН2–РН8).

9.2 Види навчальної діяльності

НД1	Підготовка до практичних занять
НД2	Електронне навчання у системах (Zoom та навчальна платформа MIX learning СумДУ)
НД3	Перегляд і аналіз навчально-наукових фільмів, фотоматеріалів, презентацій
НД4	Розв'язання ситуаційних задач, робота з творчими завданнями
НД5	Аналіз та обговорення практичних кейсів
НД6	Поточні та модульне тестування на платформі MIX learning СумДУ та за допомогою програми Assistent2 у комп'ютерному класі.

НД7	Навчальні розтини
НД8	Підготовка до підсумкового контролю

10. Методи та критерії оцінювання

10.1. Критерії оцінювання

Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	$170 \leq RD \leq 200$
Вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	$164 \leq RD < 169$
В загальному правильна робота з певною кількістю помилок	4 (добре)	$140 \leq RD < 163$
Непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	$127 \leq RD < 139$
Виконання задовольняє мінімальні критерії	3 (задовільно)	$120 \leq RD < 126$
Можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$70 \leq RD < 119$
Необхідний повторний курс з навчальної дисципліни	2 (незадовільно)	$0 \leq RD < 69$

10.2 Методи поточного формативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МФО1 Опитування та усні коментарі викладача за його результатами	Надає можливість виявити стан набутого студентами досвіду навчальної діяльності відповідно до поставлених цілей, з'ясувати передумови стану сформованості отриманих результатів, причини виникнення утруднень, скоригувати процес навчання, відстежити динаміку формування результатів навчання та спрогнозувати їх розвиток.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни.	За отриманими даними про результати навчання, на основі їх аналізу пропонується визначати оцінку як показник досягнень навчальної діяльності здобувачів.

МФО2 Настанови викладача в процесі виконання практичних завдань	У настановах розкриваються методи педагогічного контролю за професійною діяльністю здобувачів. Ефективність визначається дотриманням усіх етапів виконання практичних завдань. Результативністю сформованості необхідних практичних умінь і навичок залежить від рівня сформованості практичної компетентності.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни.	Консультування студентів в роботі під час демонстрації розтину, дослідження живої особи, пряме та непряме спостереження за роботою, активністю здобувачів із подальшим визначення рівня базової теоретичної та практичної підготовки.
МФО3 Консультування викладача під час складання судово-медичного діагнозу, протоколу розтину трупа, експертних висновків.	Складання діагнозу, протоколу розтину, експертних висновків передбачає демонстрацію вміння працювати із результатами дослідження трупа, закріплення практичних навичок із техніки розтину, дослідження живої особи, оцінювання та аналізу медичної документації, складання діагнозу з елементами диференційної діагностики, встановлення тяжкості травми. Робота усна або письмова, коли студент надає відповіді на питання про результати розтину, причини механізму та часу смерті; причини, механізму травми.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни.	Консультування викладача під час навчального розтину, написання діагнозу, протоколу розтину, експертних висновків з усними коментарями. Проводиться на відповідних заняттях, здобувач отримує оцінку за діагноз, протокол, висновки.

МФО4 Розв'язання ситуційних завдань, робота з практичними кейсами та творчими завданнями.	Кейс-метод дозволяє розкрити та сформулювати необхідні для подальшої трудової діяльності якості та здібності студентів-медиків, формує логічне мислення, аналітичні здібності, самостійність у прийнятті рішення, комунікативність, навички роботи з достатньо великим об'ємом інформації.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни.	Оцінка здібності студента до клінічного та логічного мислення, обґрунтування своїх рішень, чітко висловлювати свої думки, визначення рівня теоретичної підготовки проводиться на відповідних заняттях і відображається у відповідній оцінці.
МФО5 Взаємооцінювання (peer assessment)	Партнерська взаємодія, спрямована на покращення результатів навчальної діяльності за рахунок порівняння власного поточного рівня успішності із попередніми показниками. Забезпечує можливість аналізу власної освітньої діяльності.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни.	Проводиться на відповідних заняттях результат виконання НД впливає на комплексну оцінку за практичне заняття. Корегування викладачем спільно зі здобувачами підходів до навчання з урахуванням результатів оцінювання.
МФО6 Виконання групового практичного завдання	Метод дозволяє залучити всіх учасників до процесу обговорення та обґрунтування власної думки шляхом багатосторонньої комунікації, розвинути вміння вести професійну дискусію, виховати повагу до колег та здатність до генерації альтернативних ідей та пропозицій.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни.	Проводиться на відповідних заняттях, результат виконання НД впливає на комплексну оцінку за практичне заняття.

МФО7 Тести (автоматизовані тести) для контролю навчальних досягнень здобувачів	Метод ефективної перевірки рівня засвоєння знань, умінь і навичок із навчальної дисципліни. Тестування дозволяє перевірити результати навчання впродовж вивчення дисципліни.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни.	Проводиться на всіх заняттях у MIX learning або за допомогою Assistent2. Максимальна кількість балів – 10 за умови отримання від 100% до 90% правильних відповідей. Мінімальний бал успішного складання тесту – 6 балів (60% правильних відповідей).
---	---	--	--

10.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МСО1 Поточне тестування (автоматизовані тести) для контролю навчальних досягнень здобувачів	Метод ефективної перевірки рівня засвоєння знань, умінь і навичок із навчальної дисципліни. Тестування дозволяє перевірити результати навчання впродовж вивчення дисципліни.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни.	Проводиться на всіх заняттях у MIX learning або за допомогою Assistent2. Максимальна кількість балів – 10 за умови отримання від 100% до 90% правильних відповідей. Мінімальний бал успішного складання тесту – 6 балів (60% правильних відповідей).

МСО2 Опитування та усні коментарі викладача за його результатами	Надає можливість виявити стан набутого студентами досвіду навчальної діяльності відповідно до поставлених цілей, з'ясувати передумови стану сформованості отриманих результатів, причини виникнення утруднень, скоригувати процес навчання, відстежити динаміку формування результатів навчання та спрогнозувати їх розвиток.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни.	За отриманими даними про результати навчання, на основі їх аналізу пропонується визначати оцінку як показник досягнень навчальної діяльності здобувачів.
МСО3 Розв'язання ситуційних завдань, робота з практичними кейсами та творчими завданнями, виконання групового практичного завдання	Кейс-метод і групова робота дозволяють розкрити та сформувати необхідні для подальшої трудової діяльності якості та здібності студентів-медиків, формують логічне мислення, аналітичні здібності, самостійність у прийнятті рішення, комунікативність, навички роботи з достатньо великим об'ємом інформації.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни.	Оцінка здібності студента до клінічного та логічного мислення, обґрунтування своїх рішень, чітко висловлювати свої думки, визначення рівня теоретичної підготовки проводиться на відповідних заняттях і відображається у відповідній оцінці.
МСО4 Підсумкове тестування	Метод ефективної перевірки рівня засвоєння знань, умінь і навичок із навчальної дисципліни. Тестування дозволяє перевірити результати навчання по завершенню вивчення дисципліни.	На останньому занятті.	І-й етап диференційного модульного контролю. Максимальна кількість балів – 10 за умови отримання від 100% до 90% правильних відповідей. Мінімальний бал успішного складання тесту – 6 балів (60% правильних відповідей).

МСО5 Оцінювання письмових відповідей диференційного модульного контролю	Визначається заключний рівень теоретичної підготовки здобувачів за допомогою оцінювання письмових відповідей на два теоретичних питання.	На останньому занятті.	II-й етап диференційного модульного контролю. Максимальна оцінка «5» за кожне питання
---	---	------------------------------	---

Контрольні заходи:

	Максимальна кількість балів	Можливість перескладання з метою підвищення оцінки
Перший семестр вивчення	200 балів	
МСО1. Поточне тестування (автоматизовані тести) для контролю навчальних досягнень здобувачів	24	
Для очної форми навчання тестування проводиться у комп'ютерному класі програма Assisten2. Для змішаної форми навчання передбачене тестування на навчальній платформі СумДУ MIX learning (24x1)	24	Ні
МСО2. Опитування та усні коментарі викладача за його результатами	48	
Для очної форми навчання: студенти дають відповіді на теоретичні питання до поточної в навчальній аудиторії. Для змішаної форми навчання передбачена робота в Zoom програмі, студенти дають відповіді на теоретичні питання поточної теми під контролем викладача. (24x2)	48	Ні
МСО3. Розв'язання ситуційних завдань, робота з практичними кейсами та творчими завданнями, виконання групового практичного завдання	48	
Для очної форми навчання: студенти дають усні відповіді на питання завдання в навчальній аудиторії або працюють письмово на MIX платформі. Для змішаної форми навчання передбачена робота в Zoom програмі, студенти дають усні відповіді на завдання або письмові відповіді приєднують на платформі MIX. (24x2)	48	Ні
МСО4. Підсумкове тестування	20	
Для очної форми навчання тестування проводиться у комп'ютерному класі програма Assisten2. Для змішаної форми навчання передбачене тестування на навчальній платформі СумДУ MIX learning. (2x10)	20	Ні
МСО5. Оцінювання письмових відповідей диференційного модульного контролю	60	

	Для очної форми навчання: студенти дають письмові відповіді на два теоретичні питання модуля під контролем викладача в навчальній аудиторії. Для змішаної форми навчання передбачена робота в Zoom програмі, студенти дають письмові відповіді на два теоретичні питання модуля під контролем викладача, які приєднують на MIX learning. (2x30)	60	Ні
--	---	----	----

У разі засвоєння матеріалу дисципліни студенту (-ці) за кожне практичне заняття присвоюється максимум 5 балів (оцінка виставляється в традиційній 4 бальній системі оцінювання). Результати всіх поточних видів роботи заносяться в журнал академічної успішності та на MIX платформу, яка наприкінці навчального семестру автоматично обраховує успішність студента (-ки). Оцінка з дисципліни, визначається як сума балів за поточну навчальну діяльність та балів за підсумковий модульний контроль. Максимальна кількість балів за поточну навчальну діяльність студента - 120. Диференційний модульний контроль проводиться відповідно до розкладу на останньому занятті. Перший етап модуля - тестування, що охоплює усі теми навчальної дисципліни, окремо: "Судова медицина" та "Медичне право України": «5» – 10 балів, «4» – 8 балів, «3» – 6 балів, «2» – від 5 до 0 балів. Отже, загальні кількість балів за два тестування максимально - 20, мінімально - 12 балів. Модульні білети містять 2 теоретичні запитання: одне питання з розділу «Судова медицина», друге – з розділу «Медичне право України» і охоплюють усі теми навчальної дисципліни (30 балів кожне). Диференційний модуль зараховується студенту (-ці), якщо він (вона) набрав (-ла) не менше ніж 48 балів (60%) з 80 (максимальна кількість). У випадку незадовільного результату за підсумковий модульний контроль студент (-ка) має право перескласти модуль двічі: перше перескладання на першому тижні екзаменаційної сесії, друге - на останньому тижні канікул. Студенти, які не з'явилися на залік без поважної причини, вважаються такими, що отримали незадовільну оцінку. Відмова студента (-ки) виконувати підсумкове модульне завдання атестується як незадовільна відповідь. Передбачено перезарахування тем і балів з дисципліни, що були опановані здобувачем вищої освіти у неформальній освіті та підтверджені відповідним документом (сертифікатом, дипломом, свідоцтвом тощо) відповідно до Положення. Заохочувальні бали додаються до оцінки з дисципліни за виконання індивідуального дослідницького проєкту (написання та захист студентської наукової роботи 10 балів, виступ на конференції, тези доповідей - 5 балів). Загальний бал з дисципліни не може перевищувати 200 балів.

11. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

11.1 Засоби навчання

ЗН1	Навчальна аудиторія 1 на 12 посадочних місць, навчальна аудиторія 2 (укриття) на 20 посадочних місць, комп'ютерний клас на 12 робочих місць, переносна та стаціонарна мультимедійна апаратура (вул. Миру, 25).
ЗН2	Музей макропрепаратів (вул. Академічна, 9), архів мікропрепаратів, архів відеофільмів і фотоматеріалів (вул. Миру, 25), секційний зал патологоанатомічного відділення (вул. Привокзальна, 31, морг Сумської обласної лікарні).
ЗН3	Бібліотечні фонди

ЗН4	Інформаційно-комунікаційні системи
ЗН5	Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережи
ЗН6	Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, ноутбуки)
ЗН7	MIX learning платформа СумДУ, сайт кафедри патологічної анатомії, сторінка кафедри у ФБ.
ЗН8	Технічні засоби (кінофільми, телепередачі, звуко- і відеозаписи, фотоматеріали).
ЗН9	Програмне забезпечення (для підтримки дистанційного навчання, Інтернет-опитування, для створення комп'ютерної графіки та ін.)

11.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література	
1	Судова медицина. Медичне законодавство: у 2 книгах. - Книга 2. Медичне законодавство: підручник (ВНЗ IV р. а.) / Б.В. Михайличенко, В.А. Шевчук, С.С. Бондар та ін.; за ред. Б.В. Михайличенка. - 5-е вид. - 2020.
2	Судова медицина. Медичне законодавство: у 2 книгах. - Книга 1. Судова медицина: підручник (ВНЗ IV р. а.)/ Б.В.Михайличенко, В.А. Шевчук, С.С. Бондар та ін.; за ред. Б.В. Михайличенка. - 5-е вид. - 2020.
3	Медичне право: підручник / С. О. Болдіжар та ін.; за заг.ред. С. Б. Булецьки, М. В. Менджул. – Ужгород, 2021. – 720 с.
4	Forensic Medicine: textbook / B.V. Mykhailychenko, A.M. Biliakov, I.G. Savka. - 3rd edition. – Вид-во: «Медицина». – 2022, 3-є стереотипне видання. – 224 с.
5	Четверте покоління прав людини: особливості правового регулювання, проблеми та перспективи розвитку в сфері охорони здоров'я : монографія / За заг. ред.: д.ю.н., проф. С.Б. Булецьки; д.ю.н., доц. М.В. Менджул. Ужгород : Вид-во УжНУ «Говерла», 2020. 444 с. https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/39151
Допоміжна література	
1	Судова медицина та судово-медичні експертизи [Текст] : навч. посіб. / І. М. Григус, В. О. Самороков, В. І. Цимбалюк, О. В. Цимбалюк. — Львів : Новий Світ-2000, 2021. — 208 с.
2	Методичні вказівки до проведення практичних занять із дисципліни "Судова медицина. Медичне право України" (згідно з умовами Болонського процесу). Розділ "Судово-медична травматологія" [Текст] : для студ. спец. 222 "Медицина", 228 "Педіатрія", 221 "Стоматологія", 229 "Громадське здоров'я" освітнього ступеня "магістр" денної форми навчання / Г. Ю. Будко, Т. В. Івахнюк, Л. І. Карпенко. — Суми : СумДУ, 2023. — 68 с.

3	Методичні вказівки до проведення практичних занять із розділу "Судово-медична танатологія" дисципліни за вибором "Судова медицина. Медичне право України" [Текст] : для студ. спец. 222 "Медицина", 228 "Педіатрія", 221 "Стоматологія" освітнього ступеня "магістр" денної форми навчання / Г. Ю. Будко, Б. І. Генсіцький, Л. І. Карпенко. — Суми : СумДУ, 2022. — 54 с.
4	Методичні вказівки для самостійної роботи з дисципліни за вибором «Правові та практичні аспекти судово-медичної експертизи в системі охорони здоров'я України» / укладачка Г. Ю. Будко. – Суми : Сумський державний університет, 2026. – 371 с.
5	Основи медичного права. Альбом схем: навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / О.О.Грін. – Ужгород: Видавництво ФОП Сабов А.М., 2020. – 377 с. https://fpk.in.ua/images/biblioteka/3FMB_Pravo/Medychne-pravo.pdf http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/6323
6	Будко Г., Івахнюк Т., Штайнбергер Р., Кіптенко Л., Козир Н. (2025). Інтердисциплінарний підхід до судово-медичної ідентифікації тіл померлих в Україні. Сучасна медицина, фармація та психологічне здоров'я, (3(21)), 15–23. https://doi.org/10.32689/2663-0672-2025-3-2
7	Budko H.Y., Yanishevska K.D., Ivakhniuk T.V., Smiianov Y.V. (2021) EXPERIMENTAL MODEL OF AN INTEGRATED APPROACH TO THE TRAINING OF LEGAL AND HEALTH CARE PROFESSIONALS ON ISSUES OF INFECTION WITH ESPECIALLY DANGEROUS INFECTIOUS DISEASES. Wiadomosci lekarskie (Warsaw, Poland : 1960). 2021. 74 (5). С. 1109-1113 DOI: 10.36740/wlek202105111.
8	Будко Г.Ю., Івахнюк Т.В., Кіптенко Л.І., Макаренко О.М. (2020) Складності своєчасної діагностики грипу у пацієнтів із хронічними захворюваннями (випадок із практики). Наукові перспективи. 2020. 4. С. 139-151 DOI: 10.32689/2708-7530-2020-4(4)-139-151.
9	Будко Г. Ю., Марусич О. О., Корильчук Н. І., Мазур О. В. (2023) Деякі практики кращого світового досвіду дистанційного навчання: до питання організації освітнього процесу в медичних закладах освіти України на тлі масштабної військової агресії. Академічні візії. 2023. 17. С. 8 DOI: 10.5281/zenodo.7755414.
10	Moskalenko Y., Yazykov O., Vasylieva O., Smiian K., Ivakhniuk T., Budko H., Moskalenko R. (2025) The Impact of Age on the Effectiveness of Immune Checkpoint Inhibitors Therapy in Patients with Metastatic Non-Small-Cell Lung Cancer. Geriatrics (Switzerland). 2025. 10 (4). №85 DOI: 10.3390/geriatrics10040085.
Інформаційні ресурси в Інтернеті	
1	Ознайомчий онлайн-курс про базові принципи психології для роботи з травмами дітей та дорослих створено в межах ініціативи першої леді України Олени Зеленської «Знати як допомогти» https://study.ed-era.com/uk/courses/course/1785

2	Безкоштовний on-line курс «Роль лікаря у запобіганні, виявленні та реагуванні на випадки насильства над дітьми» відкритий сайт навчальної платформи «Prometheus» https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:ILDC+DRCV101+2019_T3/course/
3	Безкоштовний on-line курс «Як протидіяти сексуальному насильству, пов'язаному з війною, та надавати допомогу постраждалим: керівництво для фахівців та фахівчинь» відкритий сайт навчальної платформи «Prometheus» https://apps.prometheus.org.ua/learning/course/course-v1:LA_STRADA+CRSV_EXPERT101+2023_T1/home
4	Безкоштовний on-line курс «Як протидіяти сексуальному насильству, пов'язаному з війною, та надавати допомогу постраждалим: що має знати кожна та кожний» відкритий сайт навчальної платформи «Prometheus» https://apps.prometheus.org.ua/learning/course/course-v1:LA_STRADA+CRSV101+2023_T1/home
5	Безкоштовний on-line курс «Гендерна рівність та протидія сексуальним домаганням у військовій сфері» відкритий сайт навчальної платформи «Prometheus» https://apps.prometheus.org.ua/learning/course/course-v1:Prometheus+GE101+2021_T2/home
6	Безкоштовний on-line курс «Вступ до конституційного права» відкритий сайт навчальної платформи «Prometheus» https://prometheus.org.ua/prometheus-free/constitutional-law-intro/
7	Безкоштовний on-line курс «Комплексна медична допомога постраждалим від гендерно зумовленого насильства, в тому числі сексуального насильства, пов'язаного з конфліктом» відкритий сайт навчальної платформи «Центр громадського здоров'я» https://courses.phc.org.ua/courses/course-v1:PHC+130+2024/about
8	Безкоштовний on-line курс «Усе, що треба знати для забезпечення прав підлітків в Україні» https://study.ed-era.com/uk/courses/course/5137
9	Наказ 6 МОЗ України https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0113-17#Text
10	Кримінальний кодекс України https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text
11	Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI // http://zakon.rada.gov.ua/go/4651-17
12	Закон України "Основи законодавства України про охорону здоров'я" https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text